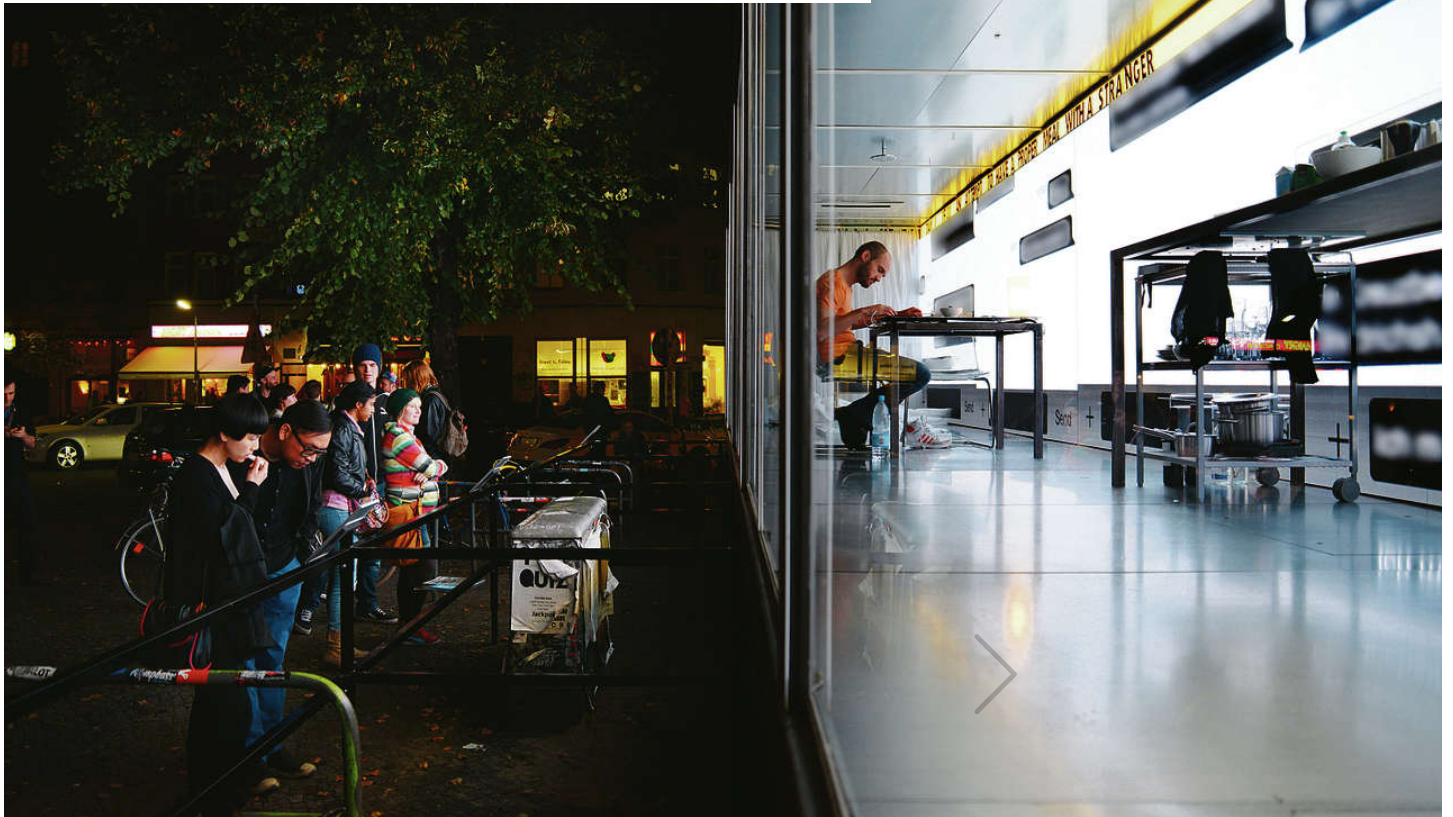

(<http://zoeken.nrc.nl>)

'Naiëf over homoseks chat-kunst'

Dries Verhoeven

„De openbare ruimte wordt preutser”, zegt Dries Verhoeven nadat boze Berlijnse homo's een eind hadden gemaakt aan zijn project rond de homodatingsite Grindr.

Door **DAAN VAN LENT** 13 OKTOBER 2014

Eerst werd hij in zijn glazen container midden in de Berlijnse wijk Kreuzberg in elkaar geslagen, drie dagen later stond hij voor een zaal met driehonderd woedende homo's. Het project Wanna play (liefde in tijden van Grindr) kreeg ruim een week geleden een heel andere wending dan de Nederlandse kunstenaar Dries Verhoeven had verwacht.

Hij wilde onderzoeken in hoeverre mensen zich nog werkelijk met elkaar verbinden en liefde vinden als ze contact zoeken via datingapps op hun smartphone. Hij oogstte de toorn van een deel van de Berlijnse homogemeenschap. Zijn kunstproject werd in Duitse en buitenlandse media fel bediscussieerd, omdat hij de anonimiteit van mensen op internet niet had gerespecteerd.

„Traumatisch”, noemt hij zijn ervaringen als hij het stilzwijgen doorbreekt dat hij na een korte verklaring over het stoppen van het project had ingenomen. Om na te denken over wat hem is overkomen, of zoals hij het zelf uitdrukt: „om het gesprek met mijzelf aan te gaan”.

Dries Verhoeven (1976) is theatermaker en beeldend kunstenaar. Toeschouwers kunnen vaak meebepalen wat er gebeurt.

Hij maakte de mensententoonstelling Ceci n'est pas... waarin uitzonderlijke mensen tentoongesteld worden in een glazen vitrine; in Homo Desperatus exposeert hij een mierenkolonie.

Voor meer info zie: driesverhoeven.com

Over de verwijten die hij heeft gekregen: „Ik zou geen mededogen kennen, ik zou het alleen voor mijn eigen gewin hebben gedaan. Ik zou een nestbevuiler zijn. Of juist een homofoob.”

Over zijn kunstenaarschap: „Als kunstenaar moet je irriteren, de consensus van alledag doorbreken. Maar als mensen zich erdoor geschaad voelen, dan ben ik een grens overgegaan. Deze keer legde ik mijn vinger niet op een zere plek, maar op een open wond.”

En over het stoppen van een kunstproject: „Het kon niet anders, maar het gaat ver. De vrijheid voor kunstenaars is net zo hard bevochten als de seksuele vrijheid. Doorgaan zou uitgelegd zijn als arrogantie. Dat is mijn eer te na.”

Wat is er gebeurd? Verhoeven had zich voor 15 dagen teruggetrokken in een glazen container. Door halftransparante ramen konden mensen zien hoe hij daar leefde, at, zich douchte, naar het toilet ging. Hij onderhield alleen nog digitaal contacten met de buitenwereld via datingapps als Grindr, een seksdatingapp voor homo's. De chats werden, gezuiverd van identiteitsgegevens en met geblurde foto's, geprojecteerd voor toeschouwers. Hij nodigde mensen uit om bij hem langs te komen. Voor van alles, maar niet voor seks.

“X,”

23 mensen kwamen zonder problemen langs. „Ik heb samen pannenkoeken gebakken, schaak gespeeld, gepraat over de liefde, over relaties tot ouders, een man heeft twee nachten bij me geslapen. Een 19-jarige jongen, die zijn coming out nog niet heeft gehad, kwam om daarover te praten. Op Grindr trof hij niet de community om erover te praten, daar wil iedereen hem het liefst zo snel mogelijk in bed krijgen.”

Bij de 24ste ging het mis. Die zag zijn eigen teksten geprojecteerd en vond dat hij herkenbaar was doordat de naam van zijn hond en zijn positie van dragqueen in het Berlijnse homonachtleven voorbijkwamen. Hij stormde binnen, sloeg Verhoeven en gooide een tafel met borden soep om. Thuis mobiliseerde hij via Facebook de Berlijnse homogemeenschap.

Na een paar dagen overleg met het organiserende theater Hebbel am Ufer (HAU) stopte Verhoeven het project. Ze organiseerden een discussie. „Het ventiel schoot er daar af. Een grote groep jongens uit de homoscene verweet mij dat ik ze iets afnam. Anderen kwamen niet eens aan het woord.” Heeft hij met alle aandacht niet het ultieme effect van de kunstenaar bereikt? „Het is absoluut interessant dat er nu discussie is in een veel groter gebied dan alleen Berlijn en omgeving. Maar bij zo'n gepolariseerd debat delft de poëzie het onderspit. Ik hoopte gedachten los te maken over ons vermogen tot verbinding, over erotiek en overgave. Nu ging het vooral over privacywetgeving.”

Is hij naïef geweest? „Zeker. Vooral in het contact met die ene persoon. Ik heb me mee laten slepen in het plezier van die chat. Het is niet aan mij om te bedenken wat privé-informatie is en wat niet.”

Woensdag houdt HAU opnieuw een discussie. Verhoeven hoopt dat die rustiger zal verlopen, meer zal gaan over de botsing van normen in de reële wereld en internet. „De pornificatie van internet lijkt te zorgen voor een verpreutsing van de openbare ruimte. Op straat schrikken we van een blote vrouwenborst, terwijl onze kinderen wel porntube kijken op hun slaapkamers. We wéten dat er een parallelle wereld is, eentje die we allemaal kunnen zien als we op een knopje op onze telefoon drukken, maar hem tonen in de openbare ruimte gaat te ver.”

Dat geldt voor de hetero-, maar ook voor de homowereld: „We hebben als homo's dertig jaar gevochten voor onze zichtbaarheid. En nu strijden we voor onze onzichtbaarheid.”

Hij wil ook weer zijn oorspronkelijke vraag terugbrengen: wat betekent liefde nog als we steeds meer tijd doorbrengen in die parallelle wereld. „Ik ben hieraan begonnen uit schaamte over mezelf. Overal waar ik was voelde ik ondertussen 200 contacten branden op de smartphone in mijn broekzak die mij zo in mijn kortstondige seksuele behoeften konden bevredigen. De gedachte aan snelle seks verdringt het verlangen naar liefde en intimiteit. Wat doet dat allemaal met ons? Dat wilde ik blootleggen.”

En het moet gaan over wat een kunstenaar wel en niet mag. „Mijn stelling is dat een kunstenaar soms informatie mag gebruiken zonder dat de ander dat weet, mits de identiteit van die ander niet kan worden achterhaald. Bij fotografie is dat al decennia duidelijk. Voor internet moeten we die regels nog bepalen.”

Een versie van dit artikel verscheen op maandag 13 oktober 2014 in NRC Handelsblad.

Op dit artikel rust auteursrecht van NRC Handelsblad BV, respectievelijk van de oorspronkelijke auteur.

(<https://www.slurplog.nl/slurper.php?via=nrc&url=http://www.nrc.nl/handelsblad/van/2014/oktober/13/naief-over-homoseks-chat-kunst-1428429&url=http://www.nrc.nl/handelsblad/van/2014/oktober/13/naief-over-homoseks-chat-kunst-1428429&url=http://www.nrc.nl/handelsblad/van/2014/oktober/13/naief-over-homoseks-chat-kunst-1428429&url=http://www.nrc.nl/handelsblad/van/2014/oktober/13/naief-over-homoseks-chat-kunst-1428429>)